

Лекція 2/6. Концептуальні основи всеохоплюючої оборони України.

доктор військових наук, професор
ЛОБАНОВ Анатолій Анатолійович

ЗАКОН УКРАЇНИ Про національну безпеку України

РОЗДІЛ V Планування у сферах національної безпеки і оборони

Стаття 28. Стратегія воєнної безпеки України

1. Стратегія воєнної безпеки України розробляється Міністерством оборони України відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію указом Президента України, після затвердження Стратегії національної безпеки України та за результатами оборонного огляду.

Міністр оборони України вносить узгоджену в установленому порядку Стратегію воєнної безпеки України на розгляд Кабінету Міністрів України.

Кабінет Міністрів України за результатами розгляду вносить Стратегію воєнної безпеки України до Ради національної безпеки і оборони України для схвалення та подальшого затвердження указом Президента України.

Зміни до Стратегії воєнної безпеки України розробляються Міністерством оборони України відповідно до рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію указом Президента України, після затвердження змін до Стратегії національної безпеки України.

2. Стратегія воєнної безпеки України визначає шляхи досягнення цілей і реалізації пріоритетів державної політики у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва, зокрема:...

3. Стратегія воєнної безпеки України є основою для розроблення Стратегічного оборонного бюлетеня України, програмних документів з питань оборони та розвитку сил оборони, розвитку озброєння та військової техніки, оперативних планів і планів застосування сил та засобів оборони.

4. Стратегічний оборонний бюлетень України розробляється Міністерством оборони України після затвердження Стратегії воєнної безпеки України та за результатами оборонного огляду.

Міністр оборони України вносить узгоджений в установленому порядку Стратегічний оборонний бюлетень України на розгляд Кабінету Міністрів України.

Кабінет Міністрів України за результатами розгляду вносить Стратегічний оборонний бюлетень України до Ради національної безпеки і оборони України для схвалення та подальшого затвердження указом Президента України.

З набуттям чинності цього Указу **втратили чинність:**

Указ Президента України від 24 вересня 2015 року [№ 555](#) "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року **"Про нову редакцію Воєнної доктрини України"**;

Указ Президента України від 14 березня 2016 року [№ 92](#) "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року **"Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України"**.

Кабінету Міністрів України внести у тримісячний строк на розгляд Ради національної безпеки і оборони України проект Стратегічного оборонного бюлетеня України.

Міністерству оборони України забезпечувати організаційне та інформаційне супроводження виконання Стратегії воєнної безпеки України та інформувати щороку до 31 березня про підсумки її виконання.

Контроль за виконанням рішення Ради національної безпеки і оборони України, введеного в дію цим Указом, покласти на Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

1. Основні терміни та їх визначення у Стратегії воєнної безпеки України.

2. Структура та зміст Стратегії воєнної безпеки України.

1. Конституція України.
2. Закон України “Про національну безпеку України”.
3. Закон України “Про оборону України”.
4. Стратегія національної безпеки України: Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020.
5. Стратегія воєнної безпеки України: Указ Президента України від 25. 03.2021 № 121/2021.
6. Основи воєнної безпеки держави (підручник). – К.: НУОУ, – 2021, – 204 с.

1. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ У СТРАТЕГІЇ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

Всеохоплююча оборона України — це комплекс заходів, основний зміст яких полягає у:

превентивних діях та стійкому опорі агресору на суші, на морі та в повітряному просторі України, протидії в кіберпросторі та нав'язуванні своєї волі в інформаційному просторі;

використанні для відсічі агресії всього потенціалу держави та суспільства (воєнного, політичного, економічного, міжнародно-правового (дипломатичного), духовного, культурного тощо);

застосуванні всіх форм і способів збройної боротьби з агресором, зокрема асиметричних та інших дій для оборони України, з дотриманням принципів і норм міжнародного права.

Головною метою Стратегії воєнної безпеки України є завчасно підготовлена та всебічно забезпечена всеохоплююча оборона України на засадах стримування, стійкості та взаємодії, що забезпечує воєнну безпеку, суверенітет і територіальну цілісність держави відповідно до Конституції України та в межах державного кордону України, сприяє інтеграції України в євроатлантичний безпековий простір та набуттю членства в НАТО, передбачає активну участь у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки.

1. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ У СТРАТЕГІЇ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

Стримування в контексті всеохоплюючої оборони України передбачає готовність сил оборони України, національної економіки, населення та всієї держави до надання відсічі збройній агресії проти України, нарощування спроможностей системи протиповітряної оборони, створення цілісної системи територіальної оборони, вжиття превентивних заходів щодо протидії воєнним загрозам, досягнення та підтримання спроможностей завдати противнику неприйнятних політичних, економічних, воєнних та інших втрат, з огляду на які він буде змушений відмовитися від ескалації або припинити збройну агресію проти України.

Стійкість у ході всеохоплюючої оборони України досягається здатністю системи управління державою, сил оборони, національної економіки, інфраструктури та суспільства швидко відновлюватися та адаптуватися до змін у безпековому середовищі й до тривалого протистояння в наданні відсічі і стримування збройної агресії проти України, підтриманням спроможностей до здійснення стратегічного розгортання, територіальної оборони України, руху опору, ведення операцій (бойових, спеціальних, стабілізаційних дій), налагодженням надійних каналів комунікації з населенням та підтриманням його життєдіяльності.

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ СТРАТЕГІЇ ВОЄННОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

- I.** Безпекове середовище (глобальні, регіональні та національні аспекти) у контексті воєнної безпеки.
- II.** Цілі, пріоритети та завдання реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва.
- III.** Соціально-політичні, економічні та інші умови реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва, воєнно-політичні та воєнно-стратегічні обмеження.
- IV.** Шляхи досягнення цілей державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва.
- V.** Ресурсне задоволення потреб оборони України.
- VI.** Перспективна модель організації оборони України, Збройних Сил України та інших складових сил оборони в частині визначених завдань з оборони України, стратегія та критерії досягнення спільних оборонних спроможностей.
- VII.** Ймовірні сценарії застосування сил безпеки і оборони для виконання завдань з оборони України з розподілом відповідальності складових сектору безпеки і оборони за організацію оборони України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.
- VIII.** Управління ризиками у сфері воєнної безпеки.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.

На глобальному рівні

- ❑ посилення боротьби за ресурси та міждержавної конкуренції із застосуванням політико-дипломатичних, економічних, інформаційних, воєнних і гібридних інструментів, зокрема економічних важелів впливу, приватних військових компаній, регулярних військ без знаків розрізнення;
- ❑ загострення конфліктів, спричинених етнічними, релігійними, міграційними, економічними та іншими чинниками;
- ❑ конкуренція держав у сфері космічних, квантових, інформаційних, кібернетичних, гіперзвукових, біологічних, нано- та інших технологій, розробленням на їх основі систем озброєнь з використанням нових фізичних принципів, робототехніки та новітніх матеріалів, мілітаризацією навколоземного космічного простору;
- ❑ загрозами виникнення надзвичайних ситуацій, зокрема спричинених епідеміями;
- ❑ поширення міжнародного тероризму та злочинності, загрозою розповсюдження зброї масового ураження.

На регіональному рівні

- ❑ найбільш загрозливим аспектом є ймовірність дестабілізації ситуації на Балканах, у Балтійському та Чорноморському регіонах, на Кавказі та у Східній Європі внаслідок: тимчасової окупації Російською Федерацією частини території Грузії і України; мілітаризації Російською Федерацією тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та міста Севастополь;
- ❑ перешкоджання Російською Федерацією вільному судноплавству в Чорному і Азовському морях;
- ❑ намагання Російської Федерації зберегти у сфері свого політичного впливу Республіку Білорусь, використання у власних інтересах конфлікту в Придністров'ї та інших «заморожених» конфліктів на пострадянському просторі;
- ❑ нарощування Російською Федерацією наступальних угруповань військ, розгортання нової ракетної зброї та проведення масштабних військових навчань на своїх західних кордонах і на тимчасово окупованих територіях України.

На національному рівні

- ❑ Головним безпековим аспектом у воєнній сфері на національному рівні залишається розв'язана Російською Федерацією гібридна війна проти України, яка ведеться у формі комбінації різноманітних дій щодо прихованого застосування регулярних військ (сил), незаконних збройних формувань і терористичних організацій, використання пропаганди, саботажу, терору, вчинення диверсій, навмисного завдання шкоди громадянам, юридичним особам та об'єктам державної власності в Україні.
- ❑ Метою цих дій є посягання на територіальну цілісність, дестабілізація соціально-політичної ситуації, гальмування соціально-економічного розвитку, європейської та євроатлантичної інтеграції, відновлення свого впливу в Україні, зміна її територіального устрою, зокрема шляхом повномасштабного застосування воєнної сили проти України.

Пріоритетами досягнення цілей державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва є:

- ❑ запровадження об'єднаного керівництва з підготовки та ведення всеохоплюючої оборони України;
- ❑ розвиток інституційних спроможностей Міністерства оборони України та інших органів управління складових сил оборони;
- ❑ нарощування спроможностей Збройних Сил України, сил територіальної оборони у їх складі, інших складових сил оборони до виконання покладених завдань.

Розділ II. Цілі, пріоритети та завдання реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва

13

за пріоритетом — запровадження об'єднаного керівництва з підготовки та ведення всеохоплюючої оборони України

- створення системи комплексного стратегічного аналізу воєнних загроз;
- формування відповідно до євроатлантичних принципів системи об'єднаного керівництва з підготовки та ведення всеохоплюючої оборони України;
- нарощування спроможностей щодо охорони повітряного простору та протиповітряного прикриття важливих державних і військових об'єктів;
- забезпечення формування та реалізації ефективної державної політики у воєнній сфері, у сфері оборони і військового будівництва;
- організація всеохоплюючої оборони України;
- розвиток спроможностей сил оборони України щодо стратегічних комунікацій у сфері оборони;
- запровадження сучасних інформаційних та космічних технологій;
- державна підтримка оснащення Збройних Сил України та інших складових сил оборони;
- законодавче унормування та забезпечення необхідних умов для проходження військової служби і служби у військовому резерві;
- забезпечення створення, утримання та оновлення запасів матеріальних засобів;
- розвиток спроможностей щодо забезпечення кібербезпеки, кіберзахисту та кібероборони;
- набуття повноправного членства України в НАТО, подальша інтеграція в європейські структури безпеки, прагматичне міжнародне оборонне співробітництво.

за пріоритетом — розвиток інституційних спроможностей Міністерства оборони України та інших органів управління складових сил оборони

- досягнення МО України необхідних інституційних спроможностей;
- узгоджене з ресурсними можливостями національної економіки планування розвитку оборонних спроможностей;
- упровадження програмно-проектного управління оборонними ресурсами;
- удосконалення процесів планування розвитку озброєння, військової та спеціальної техніки;
- забезпечення необхідних правових, матеріальних та соціальних умов військової служби;
- максимально прозоре для суспільства планування та забезпечення ефективного використання видатків на фінансування сил оборони;
- упорядкування обліку земель оборони та забезпечення контролю за їх ефективним використанням;
- реалізація ефективних антикорупційних програм.

Розділ II. Цілі, пріоритети та завдання реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва

за пріоритетом — нарощування спроможностей Збройних Сил України, сил територіальної оборони у їх складі, інших складових сил оборони до виконання покладених завдань

- оновлення доктрин, концепцій, планів, інших документів;
- підвищення якості та інтенсивності спільної підготовки сил оборони;
- підвищення рівня боєздатності Збройних Сил України та інших складових сил оборони;
- законодавче унормування переведення Збройних Сил України та інших складових сил оборони на професійну основу;
- створення ефективної системи рекрутингу та комплектування сил оборони професійним, підготовленим і вмотивованим особовим складом;
- зміцнення кадрового потенціалу Збройних Сил України та інших складових сил оборони;
- розвиток систем військової освіти та підготовки особового складу для сил оборони;
- розвиток системи воєнної науки;
- підтримання технічної готовності та модернізація озброєння, військової та спеціальної техніки;
- розвиток за стандартами НАТО системи логістичного забезпечення Збройних Сил України та інших складових сил оборони;
- удосконалення дислокації та базування військ (сил), розвиток військової інфраструктури;
- забезпечення живучості, захисту та пожежної безпеки арсеналів, баз і складів;
- досягнення сумісності Збройних Сил України, інших складових сил оборони з відповідними структурами держав — членів НАТО.

Координація і контроль за виконанням завдань у сфері воєнної безпеки

Рада національної безпеки і оборони України — з питань запровадження об'єднаного керівництва з підготовки та ведення всеохоплюючої оборони України;

Кабінет Міністрів України — стосовно розвитку інституційних спроможностей Міністерства оборони України та інших органів управління складових сил оборони;

Міністерство оборони України — щодо формування боєздатних Збройних Сил України та спроможних до виконання покладених завдань інших складових сил оборони.

Координація і контроль за виконанням завдань у сфері воєнної безпеки

у короткостроковій перспективі

- ❑ удосконалення та законодавче унормування з урахуванням сучасних підходів та національного досвіду мобілізаційної підготовки та мобілізації, територіальної оборони України, організації руху опору, підготовки території і населення до оборони держави;
- ❑ розвиток інституційних спроможностей Міністерства оборони України щодо формування та реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва на засадах демократичного цивільного контролю за участю інших органів управління складових сил оборони;
- ❑ використання можливостей державно-приватного партнерства та військово-технічного співробітництва для вітчизняного і спільного з партнерами розроблення, виробництва й оснащення сил оборони сучасним озброєнням, військовою та спеціальною технікою, забезпечення засобами ураження, у тому числі безпілотними і роботизованими, вкладення довгострокових інвестицій у розвиток військової інфраструктури;
- ❑ удосконалення форм і способів застосування та реформування сил оборони, їх реорганізація на основі принципів і стандартів НАТО з урахуванням підготовки до ведення мережецентричних бойових дій, що передбачають поєднання в єдиній інформаційній мережі джерел інформації (розвідки), органів управління та засобів ураження географічно розосереджених військових частин і підрозділів;
- ❑ прискорена професіоналізація Збройних Сил України та інших складових сил оборони, розвиток військової освіти і науки, розв'язання проблем військової служби, забезпечення належних правових, матеріальних та соціальних умов для військовослужбовців, членів їх сімей та осіб, звільнених з військової служби;
- ❑ підвищення якості та інтенсивності спільної підготовки органів військового управління, військових частин і підрозділів Збройних Сил України та органів управління і підрозділів інших складових сил оборони;
- ❑ створення мотиваційних чинників для проходження військової служби у військовому резерві, участі в територіальній обороні, підвищення ефективності підготовки резервістів і військовозобов'язаних, формування потужного військового резерву;
- ❑ розвиток військово-морських спроможностей держави, зокрема системи висвітлення надводної та підводної обстановки, розширення доступу сил оборони до інформації, що надходить від космічних систем подвійного призначення.

Координація і контроль за виконанням завдань у сфері воєнної безпеки у середньостроковій перспективі

- ❑ розвиток та інтеграція оборонних спроможностей держави, зокрема шляхом раціонального планування та ефективного використання наявних оборонних ресурсів і міжнародної допомоги;
- ❑ підвищення рівня бойової готовності та спроможностей Збройних Сил України, інших складових сил оборони виконувати завдання за призначенням, у тому числі за рахунок завершення переведення їх на професійну основу та оснащення новітніми системами озброєнь;
- ❑ розвиток територіальної оборони як цілісної системи, удосконалення її системи управління та всебічного забезпечення;
- ❑ розгортання захищеної мережі обміну інформацією між органами управління сил оборони, яка відповідає вимогам до захисту інформації;
- ❑ впровадження автоматизованих систем управління військами і зброєю, сучасних технологій зв'язку, телекомунікацій, захисту інформації, розвідки та логістики, цифрова трансформація діяльності у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва;
- ❑ постачання у війська (сили) сучасної ракетної зброї, здатної вражати важливі воєнні, інфраструктурні та інші об'єкти противника на великій відстані;
- ❑ розвиток ракетного озброєння визначених класів і типів як одного з основних засобів стримування противника;
- ❑ забезпечення поступового переозброєння Збройних Сил України, інших складових сил оборони сучасними комплексами протиповітряної оборони.

Координація і контроль за виконанням завдань у сфері воєнної безпеки у довгостроковій перспективі

- ❑ посилення потенціалу стримування шляхом нарощування боєздатності Збройних Сил України та інтеграції спроможностей всіх складових сил оборони;
- ❑ забезпечення здатності держави швидко адаптуватися до змін безпекового середовища, ефективно протистояти воєнним загрозам, безперебійно функціонувати до і під час воєнного конфлікту, а також у короткі строки відновлюватися після його завершення;
- ❑ створення запасів матеріальних засобів, необхідних для проведення стратегічного розгортання, організації руху опору, ведення територіальної оборони України та операцій сил оборони;
- ❑ модернізація та усунення диспропорцій розвитку військової інфраструктури, розв'язання житлової проблеми в силах оборони;
- ❑ завершення впровадження в силах оборони військових (адміністративних, оперативних і технічних) стандартів, прийнятих у збройних силах держав — членів НАТО;
- ❑ трансформація професійної культури на основі принципів і стандартів НАТО в системах керівництва силами оборони, управління військами (силами), їх підготовки, військової освіти і науки;
- ❑ оснащення сил оборони високотехнологічним озброєнням, забезпечення сучасною військовою та спеціальною технікою, зокрема з використанням космічних технологій, переозброєння Збройних Сил України багатоцільовими бойовими літаками та бойовими вертольотами.

III. Соціально-політичні, економічні та інші умови реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва, воєнно-політичні та воєнно-стратегічні обмеження

20

Підготовка та ведення всеохоплюючої оборони України здійснюватимуться в умовах:

- достатньо високого рівня правової та політичної культури українського суспільства;
- набутого Збройними Силами України та іншими складовими сил оборони досвіду;
- системного розвитку сил оборони;
- удосконалення планування у сферах національної безпеки і оборони;
- розвитку спроможностей сил оборони;
- оновлення та розвитку виробничих потужностей підприємств оборонної промисловості.

Під час формування та реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва враховуються такі обмеження:

- дотримання принципу оборонної достатності;
- зобов'язання України щодо дотримання без'ядерного статусу;
- обмежені можливості національної економіки;
- концентрація населення в містах, велика кількість потенційно небезпечних промислових об'єктів;
- протиправні дії Російської Федерації в акваторіях Азовського і Чорного морів;
- наявність неконтрольованих ділянок державного кордону України з Російською Федерацією.

- ❑ ефективна воєнна політика, стратегічного, зокрема оборонного, планування та планування оборони України;
- ❑ оновлена військова кадрова політика, спрямована на укомплектування Збройних Сил України, інших складових сил оборони вмотивованим, професійним, всебічно забезпеченим і підготовленим особовим складом;
- ❑ дієва військово-технічна політика, яка забезпечить оснащення Збройних Сил України, інших складових сил оборони сучасним, побудованим за новітніми технологіями (зокрема вітчизняного виробництва) озброєнням, військовою та спеціальною технікою;
- ❑ прозорі і ефективні оборонні закупівелі, що забезпечать підтримання існуючих та довгострокових інвестицій у розвиток майбутньої військової інфраструктури;
- ❑ спільна підготовка Збройних Сил України та інших складових сил оборони.

- ❑ громадяни України на військовій службі та службі у військовому резерві становлять найбільш цінний оборонний капітал держави;
- ❑ комплектування професійними та вмотивованими військовослужбовцями здійснюватиметься в єдиній системі;
- ❑ упровадження в силах оборони нової моделі управління інформаційними ресурсами;
- ❑ оснащення Збройних Сил України та інших складових сил оборони новітнім озброєнням, військовою і спеціальною технікою та забезпечення ракетами і боеприпасами;
- ❑ фінансовий ресурс на потреби Збройних Сил України та інших складових сил оборони визначатиметься з використанням сучасних методів оборонного планування та управління оборонними ресурсами;
- ❑ вивільнення додаткових оборонних ресурсів для розвитку спроможностей сил оборони здійснюватиметься шляхом позбавлення від надлишкових і застарілих спроможностей;
- ❑ важливим ресурсом для Збройних Сил України та інших складових сил оборони й надалі залишатиметься міжнародна технічна допомога та підтримка держав-партнерів у питаннях військової освіти та підготовки військ (сил), удосконалення систем управління, автоматизації, логістичного, медичного та іншого забезпечення, розвитку військово-технічного співробітництва.

Розділ VI. Перспективна модель організації оборони України, ЗС України та інших складових СО в частині визначених завдань з оборони, стратегія та критерії досягнення спільних оборонних спроможностей

23

Нова модель організації оборони України, Збройних Сил України та інших складових сил оборони, яка повинна забезпечити:

- завчасне планування та підготовку до виконання завдань органів державної влади, усіх складових СО, органів управління національної економіки та органів місцевого самоврядування;
- швидке розгортання сил і засобів територіальної оборони;
- застосування в першій хвилі відсічі і стримування збройної агресії проти України сил оборони;
- використання у другій хвилі відсічі і стримування збройної агресії проти України військового резерву, розгортання руху опору в разі тимчасової окупації окремих територій держави;
- застосування у третій хвилі відсічі і стримування збройної агресії проти України додаткових військових частин, сформованих за рахунок мобілізаційних ресурсів;
- постконфліктне врегулювання, проведення демобілізації, відновлення контролю за дотриманням режиму державного кордону України та реінтеграцію тимчасово окупованих територій у відбудовний період після закінчення воєнних дій.

Розділ VI. Перспективна модель організації оборони України, ЗС України та інших складових СО в частині визначених завдань з оборони, стратегія та критерії досягнення спільних оборонних спроможностей

24

Стратегія досягнення спільних оборонних спроможностей базується на прискоренні реформи Збройних Сил України та інших складових сил оборони шляхом упровадження принципів і стандартів НАТО та передбачає набуття таких основних критеріїв:

- зміцнення здатності держави до відсічі і стримування збройної агресії проти України, ведення всеохоплюючої оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності в разі, коли потенціалу стримування не буде достатньо;
- досягнення та підтримання спроможностей Збройних Сил України та інших складових сил оборони щодо стратегічної мобільності, ведення асиметричних, мережецентричних, багатосферних і непрямих дій, які нівелюватимуть чисельну та технологічну перевагу противника на суші, в повітрі, на морі, в інформаційному просторі та кіберпросторі;
- забезпечення стійкого функціонування сил оборони та оборонної промисловості, підтримання правопорядку та життєдіяльності населення під час воєнного конфлікту;
- посилення ролі дипломатичної служби в питаннях відновлення територіальної цілісності України політико-дипломатичним шляхом.

Розділ VII. Ймовірні сценарії застосування сил безпеки і оборони для виконання завдань з оборони України з розподілом відповідальності складових СБіО за організацію оборони України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності

25

- ❑ ескалація Російською Федерацією збройної агресії проти України, збройна агресія з боку інших держав або коаліцій держав — повномасштабне застосування воєнної сили проти України шляхом проведення військових операцій з рішучими діями, що може супроводжуватись інформаційними кампаніями, інформаційно-психологічними операціями, кіберопераціями та спеціальними операціями проти України, а також блокадою її портів, узбережжя, повітряного простору;
- ❑ спровокований та підтриманий ззовні збройний конфлікт у межах території України, що може супроводжуватися масованим застосуванням засобів збройного насильства, незаконних збройних формувань (приватних військових кампаній), міжнаціональною, міжконфесійною або соціально-політичною нестабільністю;
- ❑ втягнення України в міжнародний збройний конфлікт, зокрема між державами, які володіють ядерною зброєю, застосування засобів збройного насильства на території України внаслідок воєнного конфлікту між третіми державами;
- ❑ збройний конфлікт на державному кордоні України.

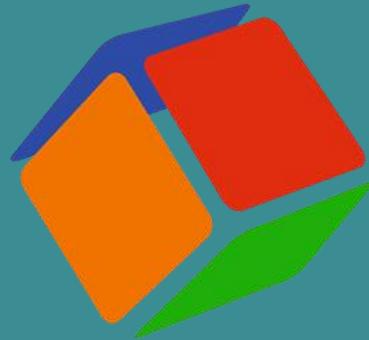
Основними ризиками у сфері воєнної безпеки можуть бути:

- ❑ ухвалення стратегічно помилкових рішень у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва на підставі неякісного аналізу реальних і потенційних воєнних загроз національній безпеці;
- ❑ недостатні інвестиції в розвиток сил оборони, неефективний розподіл видатків на оборону України та витрачання державних ресурсів на утримання безперспективного озброєння, військової та спеціальної техніки;
- ❑ неспроможність забезпечити відсіч і стримування збройної агресії проти України з боку Російської Федерації традиційними формами і способами збройної боротьби, зважаючи на незрівнянну різницю у воєнних потенціалах;
- ❑ недостатній рівень взаємодії та неузгодженість заходів, що здійснюються силами оборони, іншими складовими сектору безпеки і оборони України, відсутність належної координації їх дій з іноземними партнерами та міжнародними організаціями в ході підготовки до збройного захисту України у разі збройної агресії або збройного конфлікту, а також відбудовного періоду після закінчення воєнних дій;
- ❑ недостатні спроможності Збройних Сил України та інших складових сил оборони щодо охорони повітряного простору та протиповітряного прикриття важливих державних і військових об'єктів, недостатні військово-морські спроможності, у тому числі щодо охорони підводного простору в межах територіального моря України, берегової оборони, а також захисту національних інтересів України в Азовському і Чорному морях;
- ❑ нездатність провести весь комплекс заходів стратегічного розгортання у короткі строки в разі ескалації воєнного конфлікту або здійснення повномасштабної збройної агресії Російською Федерацією чи іншою державою (групою держав) проти України.

Стратегія ґрунтується на положеннях Стратегії національної безпеки України, враховує звіт оборонного огляду та є основою для розроблення Стратегічного оборонного бюлетеня України, плану оборони України, а також державних цільових програм та інших програм, спрямованих на забезпечення реалізації державної політики у сфері оборони.

Всеохоплююча оборона України з комплексним використанням усього потенціалу держави і суспільства для реалізації суверенного права України на самооборону, впровадженням сучасних форм і способів застосування сил оборони, організацією територіальної оборони України та руху опору, стримуванням агресора, підтриманням стійкості та забезпеченням взаємодії в ході підготовки до всеохоплюючої оборони України, відсічі і стримування збройної агресії проти України, ліквідації збройного конфлікту та під час відбудовного періоду після закінчення воєнних дій, а також координація заходів оборони України з міжнародними партнерами є найбільш раціональним підходом, який забезпечить воєнну безпеку України, створить сприятливі умови для відновлення її територіальної цілісності та допоможе досягти більш безпечного майбутнього.

Лекція 2/6. Концептуальні основи всеохоплюючої оборони України.

доктор військових наук, професор
ЛОБАНОВ Анатолій Анатолійович